

Тест

Прочитај пажљиво текст који следи, а онда одговори на постављене задатке. Одговоре пиши у свесци за домаћи задатак.

Поред везаности човека и пса и веровања да је овај четвороножац добро и свестрано упознат, природњаци признају да се упркос бројним истраживањима о псу зна веома мало и тек понешто се са сигурношћу може доказати. Ево неких занимљивих и можда мање знаних научних запажања о четвороношцима који нас од памтивека прате у корак.

Домаћи пас има латинско име *Cants familiaris*. Најстарија је домаћа животиња чији преци потичу из каменог доба. Верује се да води порекло од неке изумрле врсте вука или шакала. На то указује грађа скелета, лобање и зубала, али и неке особености у начину живота. Дивљу потребу да живи у чопору пренео је на свог господара, баш као и њушкање као знак распознавања. И затрпавање измета и хране траг је прошлости Тако је његов предак скривао трагове свог кретања и чувао храну за дане глади. Баш као и шакал, често се ноћу огласи завијањем или прати гласну музику из суседне зграде.

Човек је створио више од двеста раса паса. Одабирањем и укрштањем добијене су расе које највише одговарају човековим потребама, а могу да се поделе у две велике групе – ловачки и неловачки пси. Разликују се по величини тела, боји длаке, оштрини чула, понашању и склоностима.

Пас једе све што и човек, и животињску и биљну храну, а подједнако му прија сирова, кувана или печена. Ипак, највише воли месо. Устајалом даје предност над свежим. Једе и воће, слатко пре него киселкасто. У неким крајевима, као на Камчатки и у Норвешкој, пси једу само рибу, док у крајевима где роди много грожђа, као рецимо у Грузији, могу да живе само од гроздова овог воћа које откидају са трсова.

Пси воду пију често, у великим количинама и то тако што савију језик у облику кашике, а врх истуре напред да би грабили гутљаје. Да би из желуца одстранили остатке костију или хране која им не прија, знају да одаберу травке које ће да изазову повраћање или дијареју.

Сви пси добро трче и пливају. У брзом трку могу да праве дугачке скокове, али не и да нагло скрећу. Пењањем на дрво не могу баш да се похвале, а зазиру и да ходају поред понора јер пате од вртоглавице. Очи већине паса имају зелени сјај; тек мали број рефлектује црвену или наранџасту боју.

Када се два непозната пса нађу један поред другог, показују неповерење и ненаклоност. Најпре се узајамно оњуше, затим се искезе одмеравајући снаге. Један од њих неминовно ће да се повуче, чак и ако не дође до туче. Подвиће реп како би прикрио мирис из аналне области, пошто овај мирис носи лични печат који одређује сваког пса. (Такво понашање подсећа на људско прикривање лица.) Надмоћнији пас показаће своју победу махањем репом. Верује се да је такав однос између животиња наслеђе прошлости и када се за вођу чопора пас могао да избори само снагом. Али, уколико се пси спријатеље, остаће нераздвојни до краја живота и помагаће један другом у невољи.

Већина паса показује неоправдану и необјашњиву нетрпељивост према мачкама и јежевима. Ако га мачка подсећа на то да му је некад била супарник, јеж га никада није угрожавао. Ипак, у стању је сатима да лаје и гризе бодљикаву кожу јежа док најзад окрвављених десни и њушке не одустане од несавладивог плена.

Сматра се да су дуговечније расе малих паса. Али и поред свих заједничких особина, свака раса има своје одређене предности и мане, различитости и јединствености. За неког цуњавца, расе ловачких паса, попут шпанијела или препеличара, предност је изузетно развијено чуло мириса.

Препеличар

Када би се мембране у носу неког од ових паса разастрле, биле би дуже од њега самог. Неловачке псе одликује одважност и пожртвованост. Тако је њу фаундленд снажан и неустрашив чувар стада, мајсторски копа, плива и рони; дога је најхалапљивија и дневно може да поједе четири килограма хране; далматинац је једини пас који зубима може да ухвати своју кожу; пудлицу одликује способност да опонаша човека, док је афрички басенци једини пас који не лаје.

Далматинац

Ниједан пас није потпуно једнак другом иако су исте расе. Различитост се огледа у понашању и „изразу лица”. Научници сматрају да су те особености урођене, али и стечене васпитањем. Мењањем положаја ушију, што доводи до затезања или опуштања коже њушке и чела, пас може да направи око стотину различитих „израза лица” па да оно изгледа застрашујуће, весело, претеће, смркнуто, задовољно. Осећања и намере животиње виде се и по положају тела и репа. Погнута глава, скупљене очи и надигнут реп наговештавају напад, док широко размакнуте уши, исплажен језик, трепераво тело и размахан реп откривају радост пса спремног да се мази. Уочено је да понашање пса и „израз његовог лица” често одсликава изглед и став господара. Уз опуштеног човека четвороножац је миран и весео.

„Политикин забавник”

Дога

Задаци:

1. Издвој из текста и препиши назив седам раса паса.
2. Колико раса паса се сматра да је створио човек?
3. Како се зове врста пса који не лаје?
4. У којим крајевима света се сматра, према овом тексту, да пси једу само рибу?
5. Према којој животињи пас показује необјашњиву нетрпељивост?
6. Која врста пса заслужује да се помене у оваквом чланку, а то није учињено? Образложи свој одговор и запиши га.
7. Наведи три особености у начину живота паса које подржавају веровање да пас води порекло од изумрле врсте вука или шакала.
8. На основу текста опиши пса који је радостан и спреман да се мази.
9. Ако је, према овом тексту, тврдња тачна, заокружи Т, ако је нетачна, заокружи Н.

Дуговечније су расе малих паса.	Т	Н
Већина паса се боји јежева.	Т	Н
Сви пси лају.	Т	Н
Сви пси добро трче и пливају.	Т	Н

10. Откриј којим вештинама пси баш и не могу да се похвале, па запиши три одговора.
11. На основу текста објасни како пси регулишу желудачне сметње.
12. Допуни табелу као што је започето. Неки подаци односе се на две животиње, а неке животиње су носиоци две особине.

	ЊУ ФАУНДЛЕНД	ПУДЛИЦА	ДОГА	ПРЕПЕЛИЧАР	ШПАНИЈЕЛ	ДАЛМАТИНАЦ
Ко одлично плива?						
Ко је најхалапливији?						
Ко има изузетно развијено чуло мириса?						
Ко уме да опонаша вука?		✓				
Ко је неустрашиви чувар стада?						
Ко може зубима да ухвати своју кожу?						

13. Закључи из контекста шта значи цуњавац па напиши образложење.
14. Заокружи одговор који се, као најпрецизнији, може дати овом чланку:
 - Живот паса
 - Најстарији човеков пратилац
 - Пас и човек
 - Кућни љубимац

15. Посматрај други пасус као засебну целину па издвој пет кључних речи које запажаш у њему.
16. Заокружи два одговора у којима се датим реченицама исказује субјективни став аутора овог текста.
 - Мирис носи лични печат који одређује сваког пса.
 - Подвијање репа код пса подсећа на људско прикривање лица.
 - Домаћи пас има латинско име *Cants familiaris*.
 - Уз опуштеног човека четвороножац је миран и весео.
17. Објасни зашто је у завршном пасусу синтагма „израз лица” стављена под наводнике.
18. Издвој из текста једну тврдњу са којом се не слажеш, или у коју не верујеш, и објасни свој став.
19. Напиши резиме (сажетац) овог текста у седам реченица.

Пудлица

Њу фаундленд

Шпанијел